

Tytuł rozprawy doktorskiej:

„Problem cielesności w filozofii Michela Foucaulta”.

STRESZCZENIE

Moja dysertacja doktorska pod tytułem „Problem cielesności w filozofii Michela Foucaulta” analizuje kluczowe i bardzo aktualne dla współczesnej filozofii zagadnienie ciała. Celem pracy jest wykazanie sposobu, w jaki ciało (*le corps*) i cielesność (*la chair*) wpływają na społeczno-polityczne pojęcie prawdy. Badając to zjawisko na przestrzeni wielu epok historycznych Foucault zauważa, że w każdej z nich funkcjonują odmienne, ideologiczne „reżimy prawdy”, które poprzez „zarządzenie” praktyką ciała regulują obowiązującymi w danych społecznościach wartościami. Z tego względu uznaje, że należy je tropić i ujawniać.

We wstępie przedstawiam filozoficzny rodowód tej myśli: opisuję francuską recepcję filozofii Hegla, tradycję śledzenia epistemicznych nieciągłości w nauce (Bachelard), a zwłaszcza w medycynie (Canguilhem), analizuję również francuskie odczytania myśli Marksa, Nietzschego, Freuda. Wyłoniona w ten sposób problematyka badawcza okazuje się niezwykle szeroka. Wyjaśnienie kwestii cielesności wymaga bowiem uwzględnienia takich dziedzin jak: epistemologia, ontologia, estetyka, etyka, polityka i ideologia, socjologia, historia nauki (medycyna, patologia), historia filozofii, etnologia itd.

Część główna pracy składa się z trzech rozdziałów. Pierwszy z nich poświęcony jest wczesnemu, „strukturalistycznemu”, okresowi twórczości Foucaulta, w którym stoi on na stanowisku nadrzędnej roli dyskursu wobec praktyk. Badam w nim takie zagadnienia jak: „ciało szalone”, kliniczne doświadczanie ciała, ciało w relacji do „duszy”, ciało jako „dublet empiryczno-transcendentalny” oraz ciało postrzegane jako „heterotopia”. W rozdziale drugim przedstawiam „okres poststrukturalistyczny”, w którym Foucault zauważa, że to praktyki rządzą prawami dyskursu. W związku z tym historyczne „ciało w ogóle” zostaje przedstawione jako abstrakcyjne „ciało-niemiejsce”. Nowa metoda genealogiczna stara się odwrócić ten porządek. W rozdziale tym analizuję zatem bardzo bogatą strategię „urządzenia” (*le dispositif*) ciała seksualnego, zagadnienie „ciała historycznego”, problem hermafrodytyzmu, rolę ciała i cielesności w stanowiskach mniejszości seksualnych, ciało w zwrotnej, historycznej relacji do władzy oraz dziedzinę „biopolityki populacji”. Rozdział trzeci prezentuje późny okres filozoficznej spuścizny Foucaulta, w którym miejsce badania praktyk społecznych zajmują badania z zakresu „praktyk Siebie”. Autor rekonstruuje tutaj historyczne zjawisko stopniowego odchodzenia od „kultury seksualności” w starożytności pod wpływem rodzącego się chrześcijaństwa. Wyróżniam tutaj zagadnienia z zakresu „estetyki istnienia”, Foucaultowe odczytanie cielesności w myśli cynickiej, późnostarożytne „technologie Siebie”, praktykę ćwiczeń we wstrzemięźliwości i wystawiania siebie na próbę, następnie ascetyczne zalecenia Jana Kasjana i św. Augustyna oraz średniowieczną praktykę podporządkowania spraw ciała duszy, czy wreszcie kwestię „ciała konwulsyjnego”. Całość podsumowuję zakończeniem, w którym omawiam największe trudności w lekturze dzieł Foucaulta oraz przedstawiam najważniejsze kierunki filozoficznych dociekań w zakresie cielesności inspirowane dziełem Foucaulta (Giorgio Agamben, Michael Hardt i Antonio Negri, Judith Butler, Gilles Deleuze i Félix Guattari, Bryan Turner).

Wojciech Mackiewicz